

Мельник В. Ю.

студент 1-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ В УКРАЇНІ

Здійснення політичних та соціально-економічних перетворень в Україні, впровадження європейських стандартів в українське правове життя вимагають від влади системного реформування державного апарату. Як ми бачимо, важливим етапом у реформуванні стала, насамперед, правоохоронна система. Але, нажаль, ці зміни супроводжуються численними ускладненнями, зумовленими несистемним підходом до вирішення проблеми.

Одним з кроків щодо реформування правоохоронної системи стало створення нового правоохоронного органу, який би запобігав, виявляв, припиняв, розкривав та розслідував злочини, фігурантами яких є вищі посадові особи, державні службовці, правоохоронці, судді та прокурори — Державне бюро розслідувань. Створення такого правоохоронного органу зумовлено тим, що протиправні дії цих осіб не зводяться тільки до корупційних справ, якими в свою чергу займається Національне антикорупційне бюро України та Спеціалізована антикорупційна прокуратура. З цього можна зробити висновок, що завдання Державного бюро розслідувань — це незалежне розслідування некорупційних злочинів, вчинених певними суб'єктами, наділеними специфічними функціями і які представляють державу.

Але, нажаль, при створенні цього органу виникає багато питань. Державне бюро розслідувань буде функціонувати згідно Закону України «Про Державне бюро розслідувань» № 794-VIII від 12.11.2015 (далі — Закон). Але цей документ є недосконалим і за змістом, і за технікою, а прийняття його остаточної редакції з поправками покращення результату не дало.

Зокрема внесені корективи деформували найважливіші аспекти Закону, які визначають підвідомчість Державного бюро розслідувань та процедуру його створення. Наприклад, поправкою вилучили із завдань Бюро запобігання організованій злочинній діяльності, терористичним та іншим особливо тяжким насильницьким злочинам. Натомість Закон містить повноваження Державне бюро розслідувань з аналітичних заходів щодо встановлення системних причин та умов проявів організованої злочинності. Тобто Державне бюро розслідувань замість того, щоб боротися з організованою злочинністю, буде її аналізувати.

Також є проблема щодо процедури створення Державне бюро розслідувань, набору штату. Так, в Законі немає чітко вписаних критеріїв

і алгоритмів відбору кандидатів на посади в Державному бюро розслідувань. Також, на рівні Закону не було впорядковано внутрішню структуру Державного бюро розслідувань. Проте, її було визначено у Постанові Кабінету Міністрів України (Сліпачук Т. Що стоїть на заваді повноцінного запуску Державного бюро розслідувань? / [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/2086673-so-stoit-na-zavadi-povnocinnogo-zapusku-derzhavnogo-buro-rozsliduvan.html).

Так, 13 грудня Кабінет Міністрів України затвердив організаційну структуру Державного бюро розслідувань: центральний апарат, до складу якого входять 19 управлінь та відділів; сім територіальних управлінь; Академія Державного бюро розслідувань та Науково-дослідний інститут Державного бюро розслідувань.

За «Стратегічною програмою діяльності Державного бюро розслідувань 2017-2022» та під час початкового формування підрозділів Державне бюро розслідувань повинні бути дотримані квоти щодо штату, згідно з якими:

1) формування слідчих підрозділів Державного бюро розслідувань забезпечується за рахунок:

а) осіб, які протягом останнього року обіймали посади слідчих прокуратури, — не більше, ніж на 30 відсотків;

б) осіб, які протягом останнього року обіймали посади слідчих в інших органах державної влади, — не більше, ніж на 19 відсотків;

в) інших осіб, які мають відповідний стаж роботи в галузі права, — не менше, ніж на 51 відсоток;

2) формування оперативно-розшукових підрозділів, а також підрозділу внутрішньої безпеки Державного бюро розслідувань забезпечується за рахунок:

а) осіб, які протягом останнього року обіймали посади в оперативно-розшукових підрозділах, — не більше, ніж на 40 відсотків;

б) інших осіб, які мають відповідний стаж роботи в галузі права, — не менше, ніж на 60 відсотків (Стратегічна програма діяльності Державного бюро розслідувань 2017-2022 / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/uryad-ta-organi-vladi/derzhavne-byuro-rozsliduvan/pro-derzhavne-byuro-rozsliduvan/strategichna-programa-diyalnosti-derzhavnogo-byuro-rozsliduvan>).

Таким чином частково вирішується проблема щодо набору працівників до досліджуваного правоохоронного органу.

Як на нашу думку, відсутня прописана структура центрального апарату і кваліфікаційних вимог до його керівників, а також до директорів територіальних органів. Згідно статті 24 Закону, за поданням конкурсної комісії призначаються керівники та всі без винятку працівники підрозділів внутрішнього контролю центрального апарату і

територіальних органів Державного бюро розслідувань, щодо яких в Законі відсутні будь-які кваліфікаційні критерії (Про Державне бюро розслідувань: Закон України (відомості верховної ради (ВВР), 2016, № 6, ст.55) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-19/>). На підставі яких вимог і процедур конкурсна комісія повинна відбирати ці кадри? Оперативна діяльність, як і досудове слідство, можуть бути успішними та мати перспективу тільки за умови їх здійснення висококваліфікованими працівниками правоохоронних органів, в даному випадку, Державного бюро розслідувань.

Отже, можна дійти висновку що ряд прогалин і недоліків у законодавстві про Державне бюро розслідувань є причиною скептичного ставлення професійної правничої спільноти до перспектив створення нового органу загалом. Окрім того, ми вважаємо, що явні проблеми з підслідністю, розмежуванням компетенції з іншими правоохоронними органами. Отже, це є серйозним аргументом проти прийняття на себе функцій Директора Державного бюро розслідувань чи його заступника для тих, хто професійно розуміється на проблемі. Також, це негативно вплине на діяльність самого Державного бюро розслідувань.

***Науковий керівник:** старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» Нестерчук Лілія Петрівна.*

Невольчук Т. С.

студентка 1-го курсу магістратури факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Сучасний етап розвитку Української держави характеризується спрямованістю на відновлення довіри до правоохоронних органів, докорінним реформуванням судової та правоохоронної системи, подоланням корупції. На фоні цих процесів відбувається і перегляд нормативних засад правового статусу державного службовця та співробітника правоохоронного органу зокрема. Адже тільки за умови повного, неухильного, неупередженого та раціонального виконання співробітником правоохоронного органу своїх обов'язків можливе